

ԱՐԱՄ ՎՐԴ. ԲՈՅՍԶՅԱՆ

Ք Ա Ր Ո Ջ

(Էջմիածնի Ս. Աստվածածին եկեղեցի, 27 դեկտեմբերի 1987 թ.)

«Յանուն Հոր և Որդու և Հոգույն Սրբու. ամեն»:

«Ամենայնի որ ունիցի տացի. եւ յայնմանէ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ»:

«Ամեն ունեցողի պիտի տրվի, իսկ չունեցողից ունեցածն էլ պիտի առնվի»:

Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ,

Այս նախադասությամբ ավարտվեց այսօրվա Ծաշու Ս. Ավետարանը՝ գրված Ղուկաս ավետարանչի կողմից:

Հիսուս միշտ առակներով է խոսել իր շուրջը համախմբված ժողովրդին և իր աշակերտներին, որպեսզի օրինակելի պատկերներով ավելի տպավորիչ դառնա իր խոսքը երկնային թագավորության ու հավիտենական կյանքի մասին:

Ահա այդ առակներից մեկն էր, որ այսօր ունկնդրվեց ա. պատարագի ընթացքում:

Ազնվական մի մարդ հեռու երկիր է գրնում իր թագավորությունն ստանձնելու և վերադառնալու. մեկնելուց առաջ կանչում

է իր ծառաներին և յուրաքանչյուրին հավասարաչափ դրամ տալով (ըստ Ավետարանի՝ «մնաս») ասում է. «Գործի դրեք դրանք, մինչև որ ես վերադառնամ»:

Իր իշխանության հպատակ քաղաքացիները պատգամավորներ են ուղարկում բարձրագույն կայսրին, որպեսզի նրան գրկի իրենց վրա թագավորելու իշխանությունից, որովհետև ասում էին նրան:

Սակայն, հակառակ ժողովրդի ցանկության, նա վերադառնում է դարձյալ որպես թագավոր: Իսկույն իր մոտ է կանչել տալիս ծառաներին՝ ստուգելու համար, թե իր տված «մնաս»-ը ինչպես են օգտագործել և ինչ արդյունք են ստացել:

Առաջինը ներկայանում և ասում է. «Տեք, քո «մնաս»-ը բերեց տասը մնաս»: Թագավորը գովում է ծառային և ասում. «Ապրես, բարի և հավատարիմ ծառա, քանի որ քիչ բանի մեջ հավատարիմ գտնվեցիր, քեզ տալիս եմ իշխանությունն տասը քաղաքի վրա»:

Երկրորդ ծառան գալիս և հայտնում է, որ իրեն տրված մեկ մնասը շահ է բերել

հինգ մնաս: Թագավորը նրան էլ է գովում և իշխանություն տալիս հինգ քաղաքի վրա:

Երրորդ ծառան անհամարձակ մոտենալով՝ ասում է. «Տեր, քո մնասը, որը պահել էի թաշկինակիս մեջ, ահա ետ եմ տալիս քեզ, որովհետև դու խիստ մարդ ես, և ես վախենում էի քեզանից. քանզի ինչ որ չես դրել՝ վերցնում ես, և ինչ որ չես սերմանել՝ հնձում»:

Տերն ասում է. «Զար և անհավատարիմ ծառա, քո իսկ բերանով քեզ եմ դատելու. քանի որ գիտեիր, թե խիստ մարդ եմ և ինչ որ չեմ դրել՝ վերցնում եմ, և ինչ որ չեմ սերմանել՝ հնձում, ուրեմն սեղանավորներին հանձնեիր, որպեսզի վերադարձիս ստանալի նրա տոկոսային շահը»: Եվ անմիջապես կարգադրում է վերցնել նրանից մնասը և տալ տասը մնաս ունեցողին: Եվ երբ շուրջը կանգնած ծառաներն ակնակրում են, թե նա արդեն տասը մնաս ունի, Տերը իր խոսքը շարունակելով՝ ասում է. «Ով որ ունի, պիտի տրվի նրան, իսկ չունեցողից ունեցածն էլ պիտի առնվի»: Եվ դարձյալ ավելացնում է՝ ասելով. «Այժմ իմ թշնամիներին, որոնք ինձ ասում էին և չէին ուզում, որ ես իրենց վրա թագավորեմ, բերեք այստեղ և իմ առաջ սպանեցեք նրանց»:

Առակն այստեղ ավարտվում է: Իսկույնն ակատելի է, որ Հիսուս իր առակախոսության մեջ օրինակները բերում է երկրային կյանքի դեպքերից ու երևույթներից, որոնց միջոցով էլ շատ պատկերավոր, գեղեցիկ ու գրավիչ ձևով ուսուցանում է հոգևոր կյանքի զգաստությունը, որը կարևոր դեր ունի հավիտենական կյանք ծառանգելու գործում: Հիսուս այդ օրինակներով միաժամանակ ցույց է տալիս իր քաջատեղյակությանը և տվյալ երկրի և ընդհանրապես քաղաքական օրենքների նկատմամբ:

Հիսուսից շուրջ երկու հազար տարի հետո այս առակն ընթերցելիս տեղեկանում ենք, ուրեմն, որ Հրեաստանի թագավորները նշանակվում էին Հռոմի կայսեր կողմից: Ըստ Հովսեփոս Փլավիոս պատմիչի վկայության, Հերովդեսը Հռոմ գնաց՝ իր թագավորության տիտղոսի հրովարտակն ստանալու:

Հիսուս վերոհիշյալ առակը պատմել է Երիթովում, որտեղ գտնվում էր Արքեդալոս թագավորի շքեղ պալատը: Պատմությունից հայտնի է, որ հրեաներից հիսուն հոգուց բաղկացած մի պատգամավորություն Հռոմ էր գնացել նրա կատարած անգթությունների մասին բողոքելու և խոչընդոտ հանդիսանալու նրա թագավորելու ձգտում-

ներին, սակայն այդ գանգատները ապարդյուն էին մնացել, և նա՝ Արքեդալոսը, թագավոր էր նշանակվել:

Հռոմեական կայսրության ժամանակի օրենքներին ակնարկելուց ավելի, Հիսուս իր պատմած առակով տալիս էր քաղաքապետական մի պատգամ, որի բովանդակությունը բոլոր ժամանակներում ուղեցույց է փնելու երկնային անվախճան թագավորության վայելքին արժանանալու համար:

Ավետարանը ճշմարիտ և անգրավ կյանքի պատգամատու համապարփակ Սուրբ Գիրքն է, երկրային իրադարձությունների և երկնային անհերքելի մեծագործությունների վավերագիր մատյանը:

Եթե փորձենք մեկնաբանել այս առակում թաքնված աղյաբանական իմաստը, պապ դժվար չի լինի եզրակացնել, որ առակում հանդես եկող ազնվական անձը Հիսուս Քրիստոսն է, իսկ նրա գնացած հեռավոր երկիրը՝ երկինքը, որն այստեղ առնված է ոչ թե իր տարածական հեռավորության իմաստով, այլ՝ ժամանակի, ըստ որում ակնարկվում է Աստուծո թագավորության անօրինությանը ոչ թե հրեաների ըմբռնմամբ Մեսիայի շուտ հայտնվելով, այլ աստվածային կամքի նախասահմանյալ կատարումով:

Հիսուս այս առակով մի կանխասացություն էր անում՝ շեշտելով իր անձի դեմ հրեաների ցուցաբերած ատելությունը: Նրանք հետագայում Պիղատոսի առջև, որպես քաղաքացիներ, բարձրադադակ գոչելու էին. «Զունենք մենք թագավոր, բացի կայսրից» և դարձյալ՝ «Մի գրիր՝ Թագավոր Հրեից» (Հովհ. ԺԺ 15, 21): Հրեաները համարվեցին առակում նշված թշնամիները, որոնք սպանվեցին Հիսուսի սիրուց զրկվելով:

Այս առակով շատ հստակ կարելի է ընդգծել Տիրոջ պատգամի նկատմամբ երեք տարբեր մոտեցումներ, ըստ ծառաների դրսևորած վերաբերմունքի: Առաջինը ցուցաբերել էր լրիվ ու ամբողջական հավատարմություն, երկրորդը՝ դրսևորել էր գաղջ կեցվածք, իսկ երրորդը՝ լրիվ անհավատարմություն:

Կարևոր պարագա է նաև ընդգծել հավատարիմ ծառաների մոտեցման եղանակը: Նրանք պատկառելի խոնարհություն են ցույց տալիս իրենց տիրոջ նկատմամբ, երբ ասում են՝ «**Քո մնասը շահ բերեց**» և ոչ թե՝ «**մենք շահեցինք**»:

Այսպես պետք է լինի ճշմարիտ քրիստոնյան, որն իր հաջողությունները ոչ թե իրեն, այլ Աստուծո տնօրինող կամքին է վերագրում, ըստ Պողոս առաքյալի (Ա.

Կորնթ. ԺԵ 10), որն ասում է. «Ոչ ես, այլ շնորհքն Աստուծոյ որ յիս», այսինքն՝ «ոչ թե ես ինքս հաջողության հասա, այլ Աստուծո տված շնորհի համաձայն հաջողություն ունեցա»:

Հավատարմությամբ գործելը մեծ շահեկանություն ունի: Երկրային կյանքում անգամ նկատելի է, որ հավատարմություն ցուցաբերող անձը մեծ գնահատանքի է արժանանում իր լավ ծառայության դիմաց. իսկ թերացում ցուցաբերելու դեպքում նույնքան բնական է, նրանից ետ է վերցվում տրվածը և տրվում ավելի արժանավորին: Այդպես էլ երկնային թագավորության մեջ, ուր դատաստանը անել է, և յուրաքանչյուրին տրվում է «ըստ գործոց իրոց»: «Որոց զբարիս գործեալ իցէ՝ ի յարութիւն կենաց և որոց զչար արարեալ իցէ՝ ի յարութիւն դատաստանաց» (Հովհ. Գ. Ե 7—29): Երրորդ ծառայի պարագան, որը լրիվ անհավատարմություն էր ցուցաբերել, համեմատելի է անհոգության պատճառով չսպաշխարող մարդկանց, որոնք մոռանում են իրենց պատասխանատվությունն ու պարտաճանաչությունը տիրոջ առջև և անշնորհք հանդգնությամբ փորձում են արդարանալ՝ ասելով՝ թե Աստված «խիստ է», տալիս է «քիչ», պահանջում է «շատ», տվել է «անսուրբ» բնություն, պահանջում է՝ «սուրբ» կյանք, ուզում է քաղել արքայության «պտուղներ» այնտեղից, ուր չի սերմանել արքայության «սերմեր»:

Այսպիսիները իրավամբ արժանի են ապերախտ կոչվելու, որովհետև կամովին և չարամտորեն մոռանում են մեր հանդեպ Աստուծո ունեցած սիրո և բազմաթիվ շնորհներով մեզ զարդարած առաքինությունների նշանները:

Երբեք պետք չէ մոռանալ, որ Աստված ի խնդիր մեր նկատմամբ տաժած իր անփոխարինելի սիրո, իր Միածին Որդին աշխարհ ուղարկեց և նույնիսկ դեպի մահ առաջնորդեց՝ մեր մեղքերի քափության և մեր հոգիների փրկության համար. ու դարձյալ՝ Սուրբ Հոգին առաքվեց մեր վշտագնյալ սրտերը մխիթարելու, մեզ նորոգելու և վերստին երկնքի ծառանգորդներ դարձնելու համար:

Միքելի հավատացյալներ, քրիստոնյա մարդը իր աստվածապարզ կյանքի համար միշտ պատասխանատու է Աստուծո առաջ: Այդ կյանքը երկրավոր ճանապարհորդությամբ նպատակամղված է դեպի

երկնավոր հավիտենական կյանքի երանական վայելքը:

Մենք՝ հողածին արարածներս, ունենք առանձնակի նպատակներ և տիրում ենք, երբ դրանք չեն իրականանում: Հապա ինչպե՞ս կարելի է անտեսել Աստուծո մեծ նպատակը մեր հոգիների փրկության համար, երբ զանց ենք առնում մեր պարտականությունները ու գործում ենք հայտնի մեղքեր, որով կորցնում ենք շնորհաբաշխության մեծ գանձը՝ Քրիստոսի սերը: Այդպիսիներին կարելի է մահացնել մարդկանց, որոնք աշխարհաճո կյանքով են ապրում, աշխարհիկ վայելքների մեջ հրդիացած, ձեռքերով փակում են իրենց աչքերը և միամտորեն ասում. «որ արև չկա»:

Ուրեմն, բարեպաշտ քույրեր և եղբայրներ, այսօր, երբ տարվա վերջին կիրակին է, մեզ մնում է ընծայված առիթն օգտագործելով ամփոփվել մեր ներաշխարհի մեջ և մեզ քննելով անդրադառնալ ու տեսնել, թե առակի ո՞ր ծառային ենք մմանվում. որովհետև, ինչպես պարզ դարձավ, ոչ միայն տրվածն է պահանջվելու մեզանից, այլև նրա քերած արդյունքը, որը մեծապես գնահատվում է ի նշան հավատարմության: Անհավատարիմ անձը պատժվում է և՛ շրջապատից, և՛ Աստծուց:

Ինչպես որ տարին սահեց, և մենք այժմ կանգնած ենք նրա անցման շեմին, այնպես էլ մեզ տրված այս ժամանակավոր կյանքը պիտի սահի, և երկնավոր ազնվական թագավորը՝ Հիսուս, մեծ փառքով պիտի գա՝ իր պարգևած մնասների հաշիվը պահանջելու:

Աղոթենք ու խնդրենք Աստուծո ողորմությունը, որ մեզ պարգևած իր շնորհներն ավելացնի և մեզ օգնի Ս. Ավետարանի պատգամների համաձայն կյանք վարելու և սպասելու իր երանավետ ձայնին, որ ասելու է. «Բարի և հավատարիմ ծառա, դու որ քիչ բանի մեջ հավատարիմ գտնվեցիր, քեզ կարգելու եմ շատ բաների վրա»:

«Մուտ յուրախություն Տեառն Քո»:

Թող Տերը ձեզ բոլորիդ պարզևի առողջություն և աստվածահաճո կյանք՝ գալիք 1988 թվականը նույնպես անցկացնելու խաղաղության մեջ և ձեր բարի նպատակների իրագործումը տեսնելու, թող ձեզ պարզևի արևշատ երջանիկ օրեր՝ փառաբանությամբ Սուրբ Երրորդության աշխարհ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն: